

Насильство в сім'ї. Як запобігти?

Дарницький районний у місті Києві відділ державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у місті Києві з метою популяризації загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я маю право!» інформує громадян про їх права, оскільки основою євроінтеграційних процесів нашої держави є формування стійкого громадянського суспільства з, характерним йому, високим рівнем правосвідомості. В межах проекту сформовано основні напрями інформування громадян щодо захисту прав:

- Дітей та жінок;
- Громадян, які потребують субсидій;
- Підприємців та аграріїв;
- Боржників та стягувачів;
- Студентів;

7 січня 2018 року набрав чинності Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Цей Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

✓ **Фізичне насильство**- заподіяння тілесних ушкоджень, незаконне позбавлення волі, мордування, залишення в небезпеці, ненадання допомоги, заподіяння смерті.

✓ **Сексуальне насильство**- будь-які діяння сексуального характеру, вчинені без згоди особи.

✓ **Психологічне насильство**- словесні образи, погрози, приниження, переслідування, залякування, обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, що спричиняють невпевненість, нездатність захистити себе, шкоду психічному здоров'ю.

✓ **Економічне насильство**- умисне позбавлення житла, їжі, одягу, коштів чи документів, перешкоджання в отриманні лікування, заборона працювати, примушування до праці, заборона навчатися.

За статистикою, 68% українських жінок в тій чи іншій мірі зазнавали домашнього насилля, і менше 2% з них звертається за допомогою до державних органів влади.

Держава гарантує безоплатну соціальну, медичну, психологічну, правову допомогу та тимчасовий притулок.

Постраждали мають право на конфіденційність, вибір спеціаліста за статтю (за можливості) та відшкодування кривдниками матеріальних збитків і шкоди.

Звичаї, релігійні переконання, традиції не підставою для звільнення кривдника від відповідальності.

Спеціальні заходи, які застосовуються до кривдника :

➤ Терміновий заборонний припис:

- Зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи;
- Заборону на вхід та перебування у місці проживання (перебування) постраждалої особи;
- Заборону в будь-який спосіб контактувати із постраждалою особою

Терміновий заборонний припис вноситься кривднику уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення.

Під час вирішення питання про винесення термінового заборонного припису пріоритет надається безпеці постраждалої особи. Зазначена вимога поширюється також на місце спільного проживання (перебування) постраждалої особи та кривдника незалежно від їхніх майнових прав на відповідне житлове приміщення.

Терміновий заборонний припис вноситься за заявою постраждалої особи, а також за власною ініціативою працівником уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України за результатами оцінки ризиків.

Терміновий заборонний припис вноситься строком до 10 діб.

Терміновий заборонний припис вручається кривднику, а його копія - постраждалій особі або її представнику.

Дія термінового заборонного припису припиняється у разі застосування до кривдника судом адміністративного стягнення у вигляді адміністративного арешту або обрання щодо нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у кримінальному провадженні.

➤ **Обмежувальний припис:**

- Заборона перебувати у місці спільного проживання (перебування);
- Усунення перешкод у користуванні майном потерпілою особою;
- Обмеження спілкування з постраждалою дитиною;
- Заборона наближатися на визначену відстань до місця проживання (перебування), навчання, роботи, інших місць відвідування постраждалої особи;
- Заборона особисто і через третіх осіб розшукувати постраждалу особу, переслідувати її, спілкуватися з нею;
- Заборона вести листування, телефонні переговори з постраждалою особою.

Право звернутися до суду із заявою про видачу обмежувального припису стосовно кривдника мають:

— постраждала особа або її представник;

— у разі вчинення домашнього насильства стосовно дитини - батьки або інші законні представники дитини, родичі дитини (баба, дід, повнолітні брат, сестра), мачуха або вітчим дитини, а також орган опіки та піклування;

— у разі вчинення домашнього насильства стосовно недієздатної особи - опікун, орган опіки та піклування. Рішення про видачу обмежувального припису або про відмову у видачі обмежувального припису приймається на підставі оцінки ризиків.

Обмежувальний припис видається на строк від одного до шести місяців.

Про видачу обмежувального припису кривднику суддя у встановлений законом строк інформує уповноважені підрозділи органів Національної поліції України за місцем проживання (перебування) постраждалої особи для взяття кривдника на профілактичний облік, а також районні, районні у містах Києві і Севастополі державні адміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад за місцем проживання (перебування) постраждалої особи.

Порядок видачі судом обмежувального припису визначається Цивільним процесуальним кодексом України. Постраждала особа може вимагати від кривдника компенсації її витрат на лікування, отримання консультацій або на оренду житла, яке вона винаймає (винаймала) з метою запобігання вчиненню стосовно неї домашнього насильства, а також періодичних витрат на її утримання, утримання дітей чи інших членів сім'ї, які перебувають (перебували) на утриманні кривдника, у порядку, передбаченому законодавством.

У разі порушення кримінального провадження у зв'язку з вчиненням домашнього насильства перелік заходів щодо тимчасового обмеження прав або покладення обов'язків на особу, яка підозрюється, обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, або визнана винною у його вчиненні, а також порядок застосування таких заходів визначаються Кримінальним кодексом України та Кримінальним процесуальним кодексом України.

Сьогодні союзниками у боротьбі за права жінок є:

- ✓ громадські об'єднання, які займаються захистом прав жінок, боротьбою з гендерною нерівністю. Вони є в кожній області;
- ✓ сімейні та громадські радники;
- ✓ поліція - законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» поліція отримала ще більше інструментів, щоб ставити кривдників на місце і карати. За домашнє насильство передбачена не тільки адміністративна відповідальність, в разі його систематичності – кримінальна відповідальність;
- ✓ фахівці системи безоплатної правової допомоги - усі потерпілі від домашнього насильства мають право на отримання первинної і вторинної правової допомоги.